

PTA-GIDS

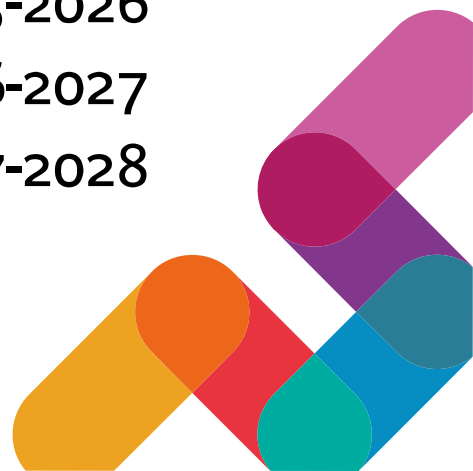
Erratum jan 2026_4x vwo_ Duits
Erratum sept 2026_5x vwo_economie
Erratum sept 2026_5x vwo_natuurkunde
Erratum sept 2026_5x vwo_Nederlands
Erratum sept 2026_5x vwo_wiskunde A
Erratum sept 2026_5x vwo_wiskunde B

Geldig voor:

4 hvx vwo in 2025-2026

5 hvx vwo in 2026-2027

6 hvx vwo in 2027-2028

Inleiding

In deze gids vind je het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor de 4HVX-vwolichting van augustus 2025 van het Herbert Vissers College (HVC). Het schoolexamen bevat zowel de onderdelen die in 4-vwo, als in 5-vwo en 6-vwo worden afgenomen.

Op het Herbert Vissers College wordt jaarlijks het (school)examenreglement en de PTA-gids voor het hele cohort samengesteld.

Dit wordt voor 1 oktober verstrekt of toegezonden aan:

- de kandidaten en hun wettelijk vertegenwoordigers;
- de inspectie

Het kan voorkomen dat het programma of het reglement voor het cohort wijzigt. Wijzigingen worden digitaal gepubliceerd.

Voor de leesbaarheid van het document is ervoor gekozen de mannelijke variant te gebruiken. Overal waar de mannelijke variant staat, kan ook het vrouwelijke equivalent gelezen worden.

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je maakt een verslag over het domein: - Leefomgeving De richtlijnen hiervoor vind je in de quest van aardrijkskunde. Het verslag wordt ingeleverd op de deadline-day in de toetsweek.	Praktische opdracht	35	ja	9	N.v.t.	SE + CE	A, E, F
SE-2	Je maakt een schriftelijke toets over het domein: Aarde. De richtlijnen hiervoor vind je in de quest.	Schriftelijke Toets	30	ja	10	90	SE + CE	C
SE-3	Je maakt een schriftelijke toets over de domeinen: Gebieden en Wereld. De richtlijnen hiervoor vind je in de quest.	Schriftelijke Toets	35	ja	11	90	SE + CE	B, D

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je maakt een schriftelijke toets over de onderwerpen: biodiversiteit, ontstaan van het leven, seksualiteit, voortplanting en ontwikkeling van het organisme, en evolutie.	Schriftelijke Toets	30	ja	9	90	SE	A13, O6, O8, O9, P4, P5, P6
SE-2	Je maakt een schriftelijke toets over de onderwerpen: eiwitsynthese, moleculaire interactie, DNA-replicatie en de levenscyclus van de cel.	Schriftelijke Toets	30	ja	10	90	SE	M1, M4, M5, M6
SE-3	Je maakt een schriftelijke toets over de onderwerpen: beweging door het organisme, waarneming door het organisme, en gedrag en interactie.	Schriftelijke Toets	30	ja	11	90	SE	O4, O5, O7
SE-4	Je maakt een praktisch dossier van de 2 verslagen van de door jou uitgevoerde practica. Ook maak je een verslag van een onderzoek dat je zelf hebt bedacht, opgezet en uitgevoerd.	Praktische opdracht	10	nee	11	N.v.t.	SE	A1 t/m A12, A14, A15, A16, P2, P5

Vak: Bewegen, sport en maatschappij*Gelijk aan het PTA van regulier vwo***BSM****schooljaren**
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028**Inleiding** Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Alle handelingsdelen dienen "Naar Behoren" te worden afgesloten.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's en HD's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

1. Het programma bestaat uit alléén een Schoolexamen (SE)

Er is voor BSM geen centraal schriftelijk eindexamen. (CE)

2. Deelname aan de les

BSM is een ervaringsvak. Daarmee wordt bedoeld dat de leerling voldoende aanwezig moet zijn en deel moet nemen aan de lessen, ook bij blessure of herstel van ziekte moeten de leerlingen altijd aanwezig zijn. Er mag maximaal 1 les per periode gemist worden.

De leerling BSM heeft altijd zijn sportkleding mee voor de juiste (weers-)omstandigheden.

Bij te veel afwezigheid kan de leerling het onderdeel niet afsluiten en gaat door naar de inhaalronde. Bij blessures/ziekte wordt er een passende afspraak gemaakt.

3. Beoordeling praktijk

Tijdens de praktijk lessen worden readers uitgedeeld.

Hierin bevindt zich een logboek wat voorafgaande aan het afsluiten van een onderdeel moet worden ingeleverd. Wanneer dit niet naar behoren wordt ingeleverd zal de leerling automatisch doorgaan naar de inhaalronde. Dit geldt ook voor blessures.

Inhaalmomenten:

1 In de week voor de kerstvakantie

2 In de week voor de 3e SE week.

4. Doubleren

In geval van doubleren kunnen je cijfers blijven staan.

Het vak hoeft niet opnieuw gevolgd te worden. Kies je ervoor om het vak te herkennen dan doe je alle onderdelen van het jaar weer mee met de klas.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Organisatieleer	Schriftelijke toets	7	nee	1 , 2	100	SE	C2, C3, C4 en D3
SE-2	Sportgeschiedenis en toekomst.(presentatie)	Praktische opdracht	6	nee	3 , 4	n.v.t.	SE	E1, E2, E3 en E4
	Sportgeschiedenis en toekomst.(toets)	Schriftelijke toets	4			100		
SE-3	Spelregelkennis en tactiek	Schriftelijke toets	7	nee	5	50	SE	B1 en C2
SE-4	EHBSO (Praktische handelingen)	Praktische opdracht	3	nee	6 , 7	n.v.t.	SE	D1, D2 en D3
	EHBSO (toets)	Schriftelijke toets	4			50		
SE-PO1	Honkbal	Praktische opdracht	5	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B1, C1, C2 en C3
SE-PO2	Basketbal	Praktische opdracht	5	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B5, C1, C2 en C3
SE-PO3	Klimmen	Praktische opdracht	5	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B2, C1, C2 en C3
SE-PO4	Judo	Praktische opdracht	8	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B5, C1, C2 en C3
SE-PO5	Atletiek spring en loop onderdelen	Praktische opdracht	6	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B4, C1,C2 en C3
SE-PO6	Terugslag spel	Praktische opdracht	5	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B1, C1, C2 en C3
SE-PO7	Turnen/ Freerunnen	Praktische opdracht	5	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B2, C1, C2 en C3
SE-PO8	Dansshow	Praktische opdracht	10	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B3, C1, C2, C4, C5 en E2
SE-PO9	Atletiek 2 werp onderdelen	Praktische opdracht	6	nee	1-11	n.v.t.	SE	A, B4, C1, C2 en C3
SE-PO10	Trainingsleer (onderdeel van 2-daagse)	Praktische opdracht	7	nee	1-11	n.v.t.	SE	B, C, E en D
SE-PO11	Organiseren van een sportevenement	Praktische opdracht	7	nee	1-4	n.v.t.	SE	C2, C3 en D3
SE-HD1	Organiseren van een sportevenement, dan wel het voorbereiden en lesgeven aan een andere klas.	Handelings deel	nb/nnb	nee	1-4	n.v.t.	SE	C2, C3 en D3
SE-HD2	Sport en maatschappij. Hieronder vallen o.a.: Geven van trainingen op eigen club, helpen bij sportdagen intern en extern, geven lessen aan andere klassen, begeleiden werkweek. Het dient in 6-vwo in de 2de periode afgesloten te worden met een naar behoren (NB)	Handelings deel	nb/nnb	nee	1-10	20 uur	SE	Domein: C en E

100

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je maakt kennis met- en verkent het vak CKV. - Je verkent- en doet onderzoek naar een kunstdiscipline en een maker/kunstenaar - Je maakt een cultureel zelfportret. Dit presenteert je in de toets week. De stof en richtlijnen zijn te vinden in de Quest.	Praktische opdracht	30	nee	1	15	SE	A
SE-2	Je maakt kennis met-, onderzoekt en presenteert een praktische opdracht op basis van: - Twee nieuwe kunstdisciplines - Een dimensie - Een maker/ kunstenaar Je presenteert bovenstaande als PO in de toetsweek. De stof en richtlijnen zijn te vinden in de Quest.	Praktische opdracht	30	nee	2	N.v.t.	SE	B, C
SE-3	Je maakt kennis met-, onderzoekt en presenteert een praktische opdracht op basis van: - Twee nieuwe kunstdisciplines - Een dimensie - Een maker/ kunstenaar Je presenteert bovenstaande als PO in de toetsweek. De stof en richtlijnen zijn te vinden in de Quest.	Praktische opdracht	30	nee	3	N.v.t.	SE	B, C
SE-4	Je doet een culturele activiteit naar keuze. Je geeft een creatieve eindpresentatie over je gehele kunstdossier. De stof en richtlijnen zijn te vinden in de Quest.	Praktische opdracht	10	nee	4	N.v.t.	SE	D

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Het Schoolexamen (SE) bestaat uit:

Extensief lezen: 3 schriftelijke toetsen (A)
 Schrijfvaardigheid: 2 schriftelijke toetsen (B)
 Literatuurgeschiedenis: 1 praktische opdracht (C)
 Kijk- / luistervaardigheid: 1 kijk- en luistertoets (D)
 Spreek- en Gespreksvaardigheid: 1 toets (MO)

N.B. Bij doubleren vervallen de SE-cijfers van het betreffende leerjaar.

Erratum 4x-vwo, januari 2026
 Gelijktrokken met PTA Duits van regulier
 HVC

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-A1	Extensief lezen Gelezen werk	Schriftelijke toets	5	nee	4	50	SE + CE	E1
SE-A2	Extensief lezen Gelezen werk	Schriftelijke toets	5	nee	7	50	SE + CE	E1
SE-B1	Schrijfvaardigheid het schrijven van een persoonlijke brief	Schriftelijke toets	10	nee	8	50	SE	D1
SE-B2	Schrijfvaardigheid het schrijven van een zakelijke brief	Schriftelijke toets	20	ja	9	100	SE	D1
SE-A3	Extensief lezen Gelezen werk	Schriftelijke toets	5	nee	10	50	SE + CE	E1
SE-C	Literatuur Literatuur 20e eeuw	Praktische opdracht	5	nee	10	n.v.t.	SE	E2, E3
SE-D	Kijk-/luistertoets Wordt afgenomen op de landelijke adviesdatum	Kijk- en luistertoets	25	nee	10	60	SE	B
SE-MO	Spreek- en gespreksvaardigheid	Mondelinge toets	25	ja	11	20	SE	C1, C2
			100					

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Erratum 5x-vwo, sept 2026

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

De modules verwijzen naar de volgende boeken:

Module 1: Praktische economie module 1: Schaarste, geld en handel (2020, ISBN: 9789402064797)

Module 2: Praktische economie module 2: Vraag en aanbod (2020, ISBN: 9789402064803)

Module 3: Praktische economie module 3: Markt en overheid (2020, ISBN: 9789402064810)

Module 4: Praktische economie module 4: Heden, verleden en toekomst (Release 2021, ISBN: 9789402064827)

Module 5: Praktische economie module 5: Speltheorie (Release 2021, ISBN: 9789402064834)

Module 6: Praktische economie module 6: Risico en verzekeren (Release 2022, ISBN: 9789402064841)

Module 7: Praktische economie module 7: Economische groei (Release 2022, ISBN: 9789402064858)

Module 8: Praktische economie module 8: Conjunctuur en economisch beleid (Release 2022, ISBN: 9789402064865)

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Module 1 en 2 Schaarste, geld en handel, vraag en aanbod	Schriftelijke toets	5	nee	4	100	SE + CE	A, B, C, D
SE-2	Keuzeonderwerp	Mondelinge toets	10	nee	5	100	SE + CE	A, J, K
SE-3	Experiment arbeidsmarkt	Schriftelijke toets	10	nee	7	100	SE + CE	A, D, E, F, G, H, J
SE-4	Module 3, 4 en 5 Markt en overheid, heden, verleden en toekomst en speltheorie	Schriftelijke toets	25	ja	9	100	SE + CE	A, D, E, F
SE-5	Module 6 en 7 Risico en verzekeren, Economische groei	Schriftelijke toets	25	ja	10	100	SE + CE	A, G, H
SE-6	Module 8 Conjunctuur en economisch beleid	Schriftelijke toets	25	ja	11	100	SE + CE	A, I

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.
 * In totaal leest de leerling minimaal 6 literaire Engelse werken gedurende de bovenbouw vwo.
 Leerlingen kiezen titels uit een lijst of in overleg met de docent; dit betreft werken die gelden als volwassenenliteratuur.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Schrijfvaardigheid + literaire ontwikkeling Je kunt zowel formele correspondentie als zakelijke stukken zoals essays, reviews, artikelen schrijven. In deze stukken kun je reflecteren op de inhoud van min. 3 literaire werken. (ERK: B2)	Schriftelijke Toets	30	ja	9	90	SE	D1, D2, E1, F
SE-2	Kijk/Luistervaardigheid Je kunt globaal, voorspellend en in detail video- en audiomateriaal in het Engels begrijpen. (ERK: B2/C1)	Kijk- en luistertoets	30	ja	10	60	SE	B, F
SE-3	Spoken + literaire ontwikkeling Je kunt een thema uit je gelezen Engels werk (min. 2 titels) presenteren en uitleggen hoe dit terugkomt/weerspiegelt in de maatschappij. (ERK: B2)	Mondelinge toets	20	ja	10	30	SE	C2, D1, E1, E2
SE-4	Gespreksvaardigheid + literatuurgeschiedenis Je kunt in een gesprek een overzicht geven van de hoofdlijnen van de literatuurgeschiedenis en de gelezen literaire werken* plaatsen in dit historisch perspectief. Ook kun je je mening geven over je gelezen literaire werken. (ERK: B2)	Mondelinge toets	20	ja	11	30	SE	C2, D1, E1, E2, E3

Vak: Franse taal en literatuur

*Frans wordt niet gegeven op HVX,
alleen in uitzonderlijke gevallen kan een leerling dit volgen bij regulier VWO op het HVC*

FATL

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Het Schoolexamen (SE) bestaat uit:

Extensief lezen: 2 schriftelijke toetsen (A)
 Schrijfvaardigheid: 2 schriftelijke toetsen (B)
 Literatuurgeschiedenis: 1 schriftelijke toets (C)
 Kijk- / luistervaardigheid: 1 kijk- en luistertoets (D)
 Spreek- en Gespreksvaardigheid: 1 mondelinge toets (MO)

N.B. Bij doubleren vervallen de SE-cijfers van het betreffende leerjaar.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-A1	Extensief lezen Gelezen werk	Schriftelijke toets	5	nee	7	50	SE	E
SE-B1	Schrijfvaardigheid Alle behandelde grammatica	Schriftelijke toets	10	nee	8	50	SE	D
SE-A2	Extensief lezen Gelezen werk	Schriftelijke toets	5	ja	9	50	SE	E
SE-C	Literatuur Literatuur vanaf de 19e eeuw	Schriftelijke toets	10	ja	9	50	SE	E
SE-B2	Schrijfvaardigheid Het schrijven van een zakelijke brief	Schriftelijke toets	20	ja	10	100	SE	D
SE-D	Luister-/kijktoets wordt afgenomen op de landelijke adviesdatum	Kijk- en luistertoets	25	ja	10 of 11	60	SE	B
SE-MO	Spreek- en Gespreksvaardigheidstoets NB Indien het spreekdossier niet is ingeleverd vóór de met de docent afgesproken deadline of als er geen goedkeuring door de docent aan dit dossier is verleend, kan de leerling deze toets niet doen. De leerling zal dan alsnog het spreekdossier moeten inleveren vóór een nieuwe deadline en laten goedkeuren om daarna een herkansing in de herkansingsperiode te benutten.	Mondelinge toets	25	ja	11	15	SE	C

Vak:

Godsdienst

GD

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding

Het vak godsdienst heeft geen schoolexamen, maar dient voldoende te zijn afgesloten om deel te nemen aan het centraal examen.
Om een voldoende te behalen voor godsdienst moeten de leerlingen in het eindexamenjaar voor de gemaakte praktische opdrachten gemiddeld een 5,5 of hoger scoren. Als een leerling een gemiddeld cijfer van 5,4 of lager heeft, maakt hij of zij een vervangende opdracht. Het cijfer voor deze vervangende opdracht geldt als het nieuwe eindcijfer.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
TTS-1	De leerling verdiept zich in kunstuitingen vanuit verschillende levensbeschouwelijke stromingen en ontwerpt een eigen levensbeschouwelijk symbool Esthetisch competent De leerling verkent uitingen van levensbeschouwingen in cultuur en kunst, waardeert deze en kan zich daarin uitdrukken.	Praktische opdracht	50	ja	9	N.v.t.	schooleigen	Mijn symbool
TTS-2	De leerling verdiept zich in een eigen gekozen levensbeschouwelijk onderwerp en gebruikt verschillende bronnen als basis voor een verslag. Competent in communicatie en dialoog De leerling luistert naar visies van anderen, reflecteert daarop, verwoordt en verantwoordt de eigen visie tegenover anderen. Hermeneutisch competent De leerling kent, herkent en begrijpt visies op de mens, wereld en God en uitingen daarvan in levensbeschouwelijke tradities en weet deze te waarderen.	Praktische opdracht	50	ja	10	N.v.t.	schooleigen	Eigen onderzoek

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je gaat een onderzoeksopdracht doen naar de kenmerken van de verschillende bestuursvormen in de Oudheid.	Praktische opdracht	5	nee	9	N.v.t.	SE	A, C
SE-2	Je gaat een verdiepingsopdracht doen bij de HC Steden en Burgers in de Lage Landen. De opdracht gaat over de Gouden Eeuw van Antwerpen.	Praktische opdracht	5	nee	9	N.v.t.	SE	A, C
SE-3	Je gaat een SE maken over de Tijdvakken 1 t/m 6 + historische context Steden en Burgers in de Lage Landen (1050 – 1700)	Schriftelijke Toets	25	ja	9	90	CE	A, B
SE-4	Je gaat een onderzoeksopdracht doen over de gevolgen van de Franse Revolutie.	Praktische opdracht	5	nee	10	N.v.t.	SE	A, C
SE-5	Je gaat een verdiepingsopdracht doen bij het thema Staatsinrichting. Bovendien sluit de opdracht aan bij DC3 van historische context De Verlichting (1650 – 1900). De opdracht heeft betrekking op het Revolutiejaar 1848	Praktische opdracht	5	nee	10	N.v.t.	SE	A, C
SE-6	Je gaat een SE maken over de historische context Verlichting (1650 – 1900) + het thema Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie	Schriftelijke Toets	25	ja	10	90	CE	A, B, D
SE-7	Je gaat een verdiepingsopdracht doen over de invloed van Europese landen in China in de 19e eeuw. Deze opdracht sluit aan bij de historische context (1842 – 2001)	Praktische opdracht	5	nee	11	N.v.t.	SE	A, C
SE-8	Je gaat een SE maken over: -Tijdvak 9 + 10 -Historische Context Duitsland in Europa (1918 – 1991) -Historische Context China (1842 – 2001)	Schriftelijke Toets	25	ja	11	120	CE	A, B

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Onderzoek naar vaardigheden.	Praktische opdracht	15	nee	5	N.v.t.	SE	A1, A3, B, C
SE-2	Cultuur van de kerk + Cultuur van de moderne massacultuur.	Schriftelijke toets	10	ja	5	90	SE	A
SE-3	Start meesterwerk: met onderzoek naar een kunstvorm, kunstenaar of beelden werk in relatie tot de examenstof en de theorie.	Praktische opdracht	15	nee	6	n.v.t.	SE	A1, A2, A3, B
SE-4	Cultuur van de kerk + Cultuur van de moderne massacultuur.	Schriftelijke toets	10	ja	6	90	SE	A, B, C
SE-5	Eindopdracht Meesterwerk: op basis van je onderzoek uit periode 6, je opgedane kennis en vaardigheden uit leerjaar 4 en 5 en het thema van dit schooljaar. Meer informatie is te vinden in de quest. Het beeldend werk wordt gepresenteerd tijdens een examenexpositie op school.	Praktische opdracht	40	nee	7	n.v.t.	SE	A1, A3, B
SE-6	Cultuur van de kerk + Cultuur van de moderne massacultuur.	Schriftelijke toets	10	ja	7	90	SE	A, B, C

Vak: Lichamelijke opvoeding*Gelijk aan het PTA van regulier vwo***LO****schooljaren**
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028**Inleiding Het examen bestaat alleen uit een Schoolexamen (SE).**

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaardigheden**Domein B** Bewegen**Domein C** Bewegen en regelen**Domein D** Bewegen en gezondheid**Domein E** Bewegen en samenleving.

Het vak LO telt mee voor het examen vwo.

Dat wil zeggen dat alle resultaten van de praktische opdrachten die je in het eindexamenjaar behaalt tijdens de lessen LO, sportoriëntatie, sportdagen of afsluitmomenten, meetellen in de eindbeoordeling.

Wanneer je aan onderstaande voorwaarden voldoet, dan zal de eindbeoordeling met een voldoende of goed worden beoordeeld.

1. Actieve deelname

2. Werkhouding

3. Omgang met klasgenoten en docent

4. Houden aan afspraken

Beoordeling:

Op de website van het HVC vindt je een uitgebreide toelichting over de beoordeling middels een RUBRIC voor het vak LO.

Het gemiddelde van al de behaalde cijfers wordt uiteindelijk omgezet in een letter.

Hierbij is:

O = 5,4 of minder

V = 5,5-7,4

G = 7,5 of meer

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-PO1	Slag en loopspelen, vast onderdeel: softbal.	Praktische opdracht	25	nee	9 & 10	n.v.t.	SE	A, B
SE-PO2	Doelspelen binnen/buiten. Keuze uit de doelspelen: Hockey, voetbal, american football, handbal, basketbal, hakobal	Praktische opdracht	25	nee	9 & 10	n.v.t.	SE	A, B, C
SE-PO3	Terugslag spelen. Keuze uit: Volleybal, short tennis, badminton	Praktische opdracht	25	nee	9 & 10	n.v.t.	SE	A, B, C
SE-PO4	Keuze momenten: Verplicht onderdeel crossfit, verder keuze uit: turnen, atletiek, zelfverdediging en bewegen op muziek	Praktische opdracht	25	nee	11	n.v.t.	SE	A, B, D, E

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Alle handelingsdelen dienen "Naar Behoren" te worden afgesloten.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan HD's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de decaan

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
Handelingsdeel	Je maakt een LOB-portfolio met tenminste de volgende onderdelen: - Verslag van een open dag - Verslag van een gesprek met je decaan - Een CV - Verslag van een keuze activiteit uit de LOB quest	Handelingsdeel	nb/nnb	nee	11	N.v.t.	Schooleigen	N.v.t.

Vak:

Maatschappijleer

MAAT

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je leert over de beginselen van de rechtsstaat en de vormgeving en spanningen die komen kijken bij de rechtsstaat in Nederland. Je leert hoe de Nederlandse rechtsstaat zich verhoudt tot andere rechtsstaten in de westerse wereld.	Schriftelijke toets	25	ja	1	60	SE	Domein A + B: Rechtsstaat
SE-2	Je leert hoe de structuur van de Nederlandse parlementaire democratie in elkaar steekt. Je leert hoe de parlementaire democratie beïnvloed wordt door de samenleving en welke dilemma's hieraan verbonden zijn. Je leert welke gevolgen de Europese Unie heeft voor de politieke rechten van de Europese burger.	Schriftelijke toets	25	ja	2	60	SE	Domein A + C: Parlementaire democratie
SE-3	Je leert over de geschiedenis van de pluriforme samenleving. Je leert hoe de pluriforme samenleving zich verhoudt tot sociaal-economische, politieke en sociaal-culturele vraagstukken in de samenleving. Je leert over de gevolgen van Europese integratie voor de Nederlandse cultuur en identiteit. Je vergelijkt de positie van Nederland en andere Westerse landen op het gebied van migratie.	Schriftelijke toets	25	ja	3	60	SE	Domein A + E: Pluriforme samenleving
SE-4	Je leert over de geschiedenis van verzorgingsstaat. Je leert over de kenmerken van de verzorgingsstaat en sociale rechten en plichten die daarbij horen. Je leert hoe de verzorgingsstaat in de praktijk werkt.	Praktische opdracht	25	ja	4	N.v.t.	SE	Domein A + D: Verzorgingsstaat

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Methode: Seneca versie 2

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaardigheden
Domein B Vorming (binnen een specifieke context)
Domein C Verhouding (binnen een specifieke context)
Domein D Binding (binnen een specifieke context)
Domein E Verandering (binnen een specifieke context)
Domein F Analyse van een sociale actualiteit
Domein G Analyse van een politieke actualiteit (binnen een specifieke context)

Het centraal examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B1, B2 en B3, C, D, E, en bijlage 5, in combinatie met domein A.

Het schoolexamen

Het schoolexamen heeft betrekking op:

- Domein A t/m E en bijlage 5, en F+G in een PO
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: ook een of meer domeinen of subdomeinen waarop het centraal examen betrekking heeft;
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

Zie ook:

https://www.examenblad.nl/system/files/exam-document/2024-07/syllabus-maatschappijwetenschappen-vwo-2026_versie-2.pdf

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Seneca Hoofdstuk 1, 2, 3 & 4 -De samenleving en het individu -De samenleving en verschillen -De samenleving en bindingen -Onderzoeksvaardigheden	Schriftelijke toets	5	nee	4	100	SE	A, B, C, E
SE-2	Seneca Hoofdstuk 7, 8 + Hoofdstuk 4 -Verhoudingsvraagstuk: Maatschappelijke verschillen -Bindingsvraagstuk: veiligheid en criminaliteit -Onderzoeksvaardigheden	Schriftelijke toets	5	ja	6	100	SE	A, B, C, D, E
SE-3	Seneca Hoofdstuk 5, 6, 9 + Hoofdstuk 4 -Politieke theorie -Politieke in de praktijk -Paradigma's -Onderzoeksvaardigheden	Schriftelijke toets	15	nee	8	100	SE	A, B, C, D en bijlage 5
SE-4	Seneca Hoofdstuk 10 & 6.4 + Hfdst. 4 -Natievorming -Besluitvormingsmodellen -Onderzoeksvaardigheden	Schriftelijke toets	20	Ja	9	100	SE	A, D, E & Bijlage 5
SE-5	Seneca Hoofdstuk 11 & 12 + Hfdst. 4 -Modernisering -Machtsverhouding in de wereld	Schriftelijke toets	20	ja	10	100	SE	A, B, C
SE-6	Alle Hoofdstukken Seneca m.u.v. 7 & 8 (alle examenstof) -Alle examenstof/syllabus MAW	Schriftelijke toets	25	ja	11	150	SE	A, B, C, D, E & Bijlage 5
SE-PO1	Praktische opdracht 1. Onderzoeksvaardigheden	Praktische opdracht	5	nee	4	n.v.t.	SE	A, F en G
SE-PO2	Praktische opdracht 2: Internationale betrekkingen/relaties <i>Groepsopdracht</i>	Praktische opdracht	5	nee	9	n.v.t.	SE	A, C, F en G

Vak:

Natuurkunde

Het PTA van HVX is afgestemd op het PTA van HVC regulier

NAT

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding

Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.
 Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.
 Het Schoolexamen (SE) bestaat uit:
 4 schriftelijke toetsen
 2 praktische opdrachten
 de toetsstof is cumulatief

Erratum 5x-vwo, sept 2026

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleig en	Eindtermen
SE-1	Materialen	Schriftelijke Toets	5	nee	6	50	SE	E1
SE-2 (PO)	Ontwerp o.b.v. een van de subdomeinen uit het centraal examen.	Praktische Opdracht	10	ja	8	n.v.t.	SE	I3
SE-3	Twee van de onderwerpen: Geofysica, biofysica, relativiteitstheorie en kern- & deeltjesprocessen	Schriftelijke Toets	15	ja	9	100	SE	Twee van: E3 F2, G1, G2
SE-4	Elektrische systemen, straling & materie en elektromagnetische straling & materie	Schriftelijke Toets	30	ja	10	100	SE + CE	D1, D2, E2, B1, B2
SE-5	Quantumwereld, informatieoverdracht, kracht & beweging, golven en medische beeldvorming	Schriftelijke Toets	30	ja	11	100	SE + CE	B1, B2, C1, C2, C3, E2, F1
SE-6 (PO)	Experiment of modelstudie Toetsperiode 5 starten In de derde toetsweek van 5-vwo is er een mondelinge overhoring van 10 minuten over de gedane opdracht.	Praktische Opdracht	10	ja	11	n.v.t.	SE	I1, I2

Vak: Nederlandse taal en literatuur

Het PTA van HVX is afgestemd op het PTA van HVC regulier

NETL**schooljaren**
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028**Inleiding** Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Erratum 5x-vwo, sept 2026

Het Schoolexamen (SE) bestaat uit:

- drie schriftelijke toetsen (toets SE-1 t/m SE-3),
- twee mondelinge toetsen (toets MO-1 en MO-2).

In het SE komen de onderdelen mondelinge taalvaardigheid, taalbeschouwing en taalverzorging, schrijfvaardigheid, leesvaardigheid en literatuur aan bod.

Voor het onderdeel Literatuur moet de leerling twaalf boeken lezen, waarvan drie vóór 1880 (historische literatuur). Het betreft hier algemeen erkende literaire werken, oorspronkelijk geschreven in het Nederlands.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Mondelinge taalvaardigheid (debat) debat over een literair of cultureel-maatschappelijk onderwerp per 8 leerlingen 50 minuten Debat op basis van een vooraf ingeleverd en goedgekeurd dossier (ingangseis).	Mondelinge toets	15	nee	7	50	SE + CE	B + D
SE-2	Schrijfvaardigheid (betoog) materiaalverzameling I Betoog op basis van een vooraf ingeleverd en goedgekeurd dossier (ingangseis).	Schriftelijke toets	20	nee	8	150	SE + CE	A, C + D
SE-3	Schrijfvaardigheid (beschouwing) materiaalverzameling II Beschouwing op basis van een vooraf ingeleverd en goedgekeurd dossier (ingangseis).	Schriftelijke toets	20	ja	9	150	SE + CE	C
SE-4	Literatuurgeschiedenis uit verschillende tijdvakken	Schriftelijke toets	20	ja	10	100	SE	A + E
SE-5	Literatuur mondeling individueel, boek 1 t/m 12 De leerling kan deze toets alleen afleggen als de leesautobiografie 'naar behoren' is. Indien de leesautobiografie niet tijdig en naar behoren is ingeleverd, moet de leerling gebruik maken van een herkansing.	Mondelinge toets	25	ja	11	15	SE	E
			100					

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Het Schoolexamen (SE) bestaat uit:

8 Modules elk met eigen eisen

1 Eindopdracht

Verder moeten de logboekregistraties in alle modules als "naar behoren" beoordeeld zijn.

Leerlingen die met een havo-diploma met daarin NLT instromen, ontvangen een vrijstelling voor het programma uit 4-vwo.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1a	Forensisch onderzoek Dossier van de module	Praktische opdracht	5	nee	1	n.v.t.	SE	A, B, E, F
SE-1b	Forensisch onderzoek Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	5	nee	1	50	SE	A, B, E, F
SE-2	Rijden onder invloed Presentatie	Praktische opdracht	10	nee	2	50	SE	A, B, C, D
SE-3a	Ruimte voor de rivier Presentatie	Praktische opdracht	5	nee	3	n.v.t.	SE	A, B, D, F
SE-3b	Ruimte voor de rivier Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	5	nee	3	50	SE	A, B, D, F
SE-4	Moleculaire Gastronomie Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	10	nee	5 - 6	50	SE	A, B, D, F
SE-5a	Dynamische modellen Praktische opdracht I (maken van een model en een kort verslag)	Praktische opdracht	3	nee	5 - 6	n.v.t.	SE	A, B, E, F
SE-5b	Dynamische modellen Praktische opdracht I (maken van een model en een kort verslag)	Praktische opdracht	3	nee	5 - 6	n.v.t.	SE	A, B, E, F
SE-5c	Dynamische modellen Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	4	nee	5 - 6	50	SE	A, B, E, F
SE-6	Metten aan melkwegstelsels Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	10	nee	7	50	SE	A, B, C, F
SE-7a	Brandstof voor het leven Verslag van een practicum	Praktische opdracht	5	nee	8	n.v.t.	SE	A, B, D, F
SE-7b	Brandstof voor het leven Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	5	nee	8	50	SE	A, B, D, F
SE-8	Medicijnen: van molecul tot mens Schriftelijke toets	Schfitelijke toets	12,5	ja	9	50	SE	A, B, D
SE-9	Eindopdracht Schriftelijk verslag inclusief mondelinge presentatie van een zelfuitgevoerd veld- of experimenteel onderzoek of van een ontwerp.	Praktische opdracht	17,5	nee	11	n.v.t.	SE	A

Vak:

Profielwerkstuk

PWS

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding

1. Tot het SE vwo behoort ook het maken van een Profielwerkstuk (PWS). Dit is een werkstuk waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen bij het doen van een eigen onderzoek en de verslaglegging hiervan. Het vormt hiermee het logische eindpunt van de wetenschapsleerlijn.
2. Het onderwerp van het PWS moet betrekking hebben op een van de examenvakken.
3. Het PWS moet in het laatste schooljaar worden gemaakt. Een leerling moet ten minste 80 SLU aan dit werkstuk besteden. De titel van het werkstuk wordt op de examencijferlijst vermeld.
4. Het PWS wordt gemaakt in groepjes van twee leerlingen.
5. Voor de zomervakantie wordt er tijd vrijgemaakt onder leiding waarin de leerlingen werken aan de start van hun profielwerkstuk.
6. Voor de zomervakantie zullen de leerlingen aan een docent worden gekoppeld die hen tijdens de rest van het traject zal begeleiden. Zij worden geacht om minstens éénmaal een gesprek te hebben gehad met hun begeleider, voordat zij plaatsnemen in 6-vwo.
7. In de eerste maanden van 6-vwo moet veel energie in het PWS worden gestoken. Van de leerlingen wordt verwacht dat zij zelf regelmatig contact met hun begeleider zoeken. Het opzetten en het uitvoeren van het onderzoek en de verslaglegging hiervan zijn de punten waarop de beoordeling plaatsvindt.
8. In december van het laatste leerjaar (6-vwo) moet het PWS bij de begeleidende docent worden ingeleverd, in fysieke vorm. Begeleider en een gekoppelde tweede lezer bepalen samen het cijfer. Bij onenigheid kan er met wederzijds goedvinden besloten worden te middelen. In een uiterst geval kan er een beroep worden gedaan op het bevoegd gezag.
9. Het profielwerkstuk is herkansbaar

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
Cijfer PWS	De handleiding inclusief fasering voor het maken van een profielwerkstuk is te vinden via de quest.	Praktische opdracht	33,3% van het combinatiecijfer	ja	11	80 uur	SE	N.v.t.

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Bindingen, deeltjesmodel, chemische processen en behoudswetten De stof voor deze periode is te vinden in de quest.	Schriftelijke Toets	40	ja	9	60	SE + CE	A, B, C
SE-2	Je maakt een toets over analysetechnieken, chemie van het leven & industriële chemie. De stof voor deze periode is te vinden in de quest.	Schriftelijke Toets	30	ja	10	60	SE + CE	A, B, E, F, G
SE-3	Je doet een experimenteel onderzoek en maakt hier een opdracht bij. De stof voor deze periode is te vinden in de quest.	Praktische opdracht	30	nee	11	60	SE + CE	A, B, C, D

Vak:

Spaanse taal en literatuur

SPTL

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding

Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA. De bij (*1) genoemde boeken, teksten of gedichten worden gekozen vanaf een vooraf vastgestelde lijst met geschikte titels. Alleen na goedkeuring van de vakdocent kan van deze lijst worden afgeweken.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Je kunt een verslag schrijven in het Spaans op ERK B1 niveau over een Spaans onderwerp m.b.t. politiek, cultuur, geschiedenis etc	Schriftelijke Toets	25	ja	9	90	SE	D
SE-2	Je kunt een presentatie geven in het Spaans op ERK B1+ niveau over een onderwerp gericht op Spanje. (Bijvoorbeeld over literatuur, cultuur, geschiedenis). Het onderwerp stel je vooraf vast met de docent.	Mondelinge toets	25	ja	10	15	SE	C, F
SE-3	Voortbouwend leesdossier (*1): gebaseerd op boeken, teksten en gedichten op ERK B1/B2 niveau in het Spaans	Mondelinge toets	25	nee	10	15	SE	A, E
SE-4	Kijk/Luistertoets. Het moment van deze toets wordt door het cito gecommuniceerd en dit valt of binnen periode 10 of binnen periode 11.	Kijk- en luistertoets	25	nee	10 of 11	60	SE	B

Vak:

Wiskunde A

WISA

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Erratum 5x-vwo, sept 2026
(geheel nieuw PTA)

Methode: Getal en Ruimte vwo wisA, 13e editie
Ook aantekeningen en toevoegingen kunnen tot de toetsstof behoren.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Hoofdstuk 6 Kansrekening Hoofdstuk 9 Kansverdelingen Hoofdstuk 11 Het toetsen van hypothesen Vwo wisC Hoofdstuk 8 Meetkunde	Schriftelijke Toets	15	nee	8	100	SE	A, E4, E5, E6, F
SE-2	Hoofdstuk 8 Differentiaalrekening Hoofdstuk 10 Exponenten en logaritmen Hoofdstuk 12 Rijen	Schriftelijke Toets	20	ja	9	100	SE en CE	A, C1, C2, D1, D2, D3
SE-3	Hoofdstuk 8 Differentiaalrekening Hoofdstuk 10 Exponenten en logaritmen Hoofdstuk 13 Allerlei formules	Schriftelijke Toets	30	ja	10	100	SE en CE	A, C1, C2, D2, D3
SE-4	Alle examenstof en aantekeningen uit de les gedurende deze SE-periode. Hoofdstukken 1, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 13 en 14.	Schriftelijke Toets	30	ja	11	150	SE en CE	A, B2, C1, C2, D1, D2, D3
SE-PO	Hoofdstuk 7 Statistiek met de computer	Praktische opdracht	5	nee	5	100	SE	A, E1, E2, E3, E7

Vak:

Wiskunde B

WISB

schooljaren
4-x vwo 2025-2026
5-x vwo 2026-2027
6-x vwo 2027-2028

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Erratum 5x-vwo, sept 2026
(geheel nieuw PTA)

Methode: Getal en Ruimte vwo wisB, 13e editie
Ook aantekeningen en toevoegingen kunnen tot de toetsstof behoren.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Hoofdstuk 11 Integraalrekening Hoofdstuk K Voortgezette integraalrekening	Schriftelijke Toets	15	nee	8	100	SE en CE	A, C3, F
SE-2	Hoofdstuk 6 Differentiaalrekening Hoofdstuk 11 Integraalrekening Hoofdstuk 12 Goniometrische formules Hoofdstuk 13 Limieten en asymptoten	Schriftelijke Toets	25	ja	9	100	SE en CE	A, B6, C1, C2, C3, D
SE-3	Hoofdstuk 5 Functies en vergelijkingen Hoofdstuk 7 Meetkunde met coördinaten Hoofdstuk 9 Exponentiële en logaritmische functies Hoofdstuk 10 Meetkunde met vectoren Hoofdstuk 14 Meetkunde toepassen	Schriftelijke Toets	30	ja	10	100	SE en CE	A, B2, B3, B5, C1, C2, E2, E3, E4
SE-4	Alle examenstof en aantekeningen uit de les gedurende deze SE-periode. Hoofdstukken 1 t/m 15	Schriftelijke Toets	30	ja	11	150	SE en CE	A, B1 t/m B6, C1, C2, C3, D, E1 t/m E4

Inleiding Alle eenheden volgens het schoolexamenprogramma vindt u in het onderstaande PTA.

Aanvullende informatie over de eisen waaraan PO's dienen te voldoen ontvangt de leerling van de vakdocent.

Naam	Uitgebreide uitleg	Type toets	weging	Herkansing	SE-periode	Tijdsduur	SE en/of CE of schooleigen	Eindtermen
SE-1	Toets keuzeonderwerp: Lineair programmeren	Schriftelijke toets	20	Ja	9	60	SE	H
SE-2	Praktische opdracht: Statistiek met de computer	Praktische opdracht	30	Ja	10	N.v.t.	SE	E
SE-3	Toets basisvaardigheden	Schriftelijke toets	50	Ja	11	120	SE	A, B, C